

Landschappelijke Inpassing Hooglandse Tiendweg 1A te Kedichem

Gemeente Leerdam (Zuid-Holland)

Opgesteld: november 2014

Aangepast: juli 2015

Janka Borgo, Tuin- en Landschapsarchitecte *bnt*

Borgo Tuin- en Landschapsarchitectuur

Rietvenseweg 10

5427 LR Boekel

0492-324074

06-55955715

borgo.veen@gmail.com

borgotuinenlandschap.nl

Aanleiding

Bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid is een verzoek tot wijziging van het agrarisch bouwvlak Hooglandse Tiendweg 1A ingediend. De wens is het bouwvlak te draaien en de bedrijfsvoering van fruitteelt naar het opslaan en verwerken van ruwvoer te wijzigen. Hiertoe dient de aanvrager te zorgen voor een goede landschappelijke inpassing van het agrarisch bouwvlak met een streekeigen beplanting, bijvoorbeeld fruitbomen.

Het landschappelijk Inpassingsplan bestaat uit:

- Een ontwerptekening op schaal (1 : 500) in kleur en op A3 formaat.
- Dit voorliggend toelichtend rapport.

Landschapsbeleid

De provincie Zuid-Holland is rijk aan vele fraaie landschapstypen. Tegelijk is het een zeer dynamische provincie voor wat betreft industrie, bedrijvigheid, wonen en vervoer. Er zijn zowel provinciaal (Provinciale Kwaliteitskaart) als (inter)gemeentelijk beleidsstukken opgesteld die de druk op het landschap en buitengebied moeten reguleren.

Zo is er in 2004 de Regionale Structuurvisie Alblasserwaard-Vijfheerenlanden opgesteld.

In 2009 verscheen de Gebiedsvisie: samen werken aan een duurzame toekomst. De

Gebiedsvisie is opgesteld door het Gebiedsplatform Alblasserwaard-Vijfheerenlanden (AV).

Het gebiedsplatform AV vertegenwoordigt 26 maatschappelijke organisaties op het gebied van Landbouw, Landschap, Natuur, Recreatie en Cultuurhistorie. Het platform adviseert sinds 2006 overheden, instellingen en particulieren gevraagd en ongevraagd over ontwikkelingen in het landelijk gebied.

Het Visierapport “Landschap in beeld” van het intergemeentelijk Landschapskader van de gemeenten Giessenlanden, Leerdam en Zederik is uit 2011. Het Visierapport is een vervolg op een inventarisatie- en analyserapport en begint daarom meteen met de landschapvisie. In 2012 is het Gebiedsprofiel Alblasserwaard-Vijfheerenlanden door de Provincie Zuid-Holland vastgesteld: een aansprekend en beeldend beleidsstuk.

Huidige ruimtelijke kenmerken

De huidige verschijningsvorm van het gebied is voor een groot deel bepaald door de ondergrond. De locatie ligt in het landschap van de Linge: een volledig nederlandse, meanderende rivier met oeverwallen en kommen. Hooglandse Tiendweg 1A ligt net op de oeverwal, met ten noorden van de weg de Kedichemse Polder: een komgebied.

Onderstaande afbeelding is een topkaart uit 1989, waar de bebouwing pas voor het eerst te zien is op kaarten. Hiervoor is de kavel onbebouwd geweest.

De pijl wijst naar de locatie Hooglandse Tiendweg 1A.

Het rivierwater heeft zand en klei afgezet. Zand is dichtbij de stroom afgezet en kleideeltjes verder weg. Vanaf ca. 1200 maakten bedijkingen een einde aan dit afzetten. De mens bewerkstelligde ontwatering van het gebied via een stelsel van greppels en weteringen. Door ontwatering klonken de bodems in. De zandige bodems, zoals de stroomruggen (stroomruggen zijn de voormalige riviergeulen die met zand en grond zijn opgevuld) klonken minder in dan de venige en kleiige bodems van de komgebieden. Het nederzettingenpatroon volgt de loop van de rivier omdat men ging wonen op de hogere oeverwallen en stroomruggen. Zo zijn de lintdorpen ontstaan met dijkhuisjes onderaan de hoge dijken. De lage komgebieden waren vaak te nat om te bewerken. Zij werden gebruikt als weiland en griend. Tot aan de negentiende eeuw waren er nog regelmatig dijkdoorbraken. Achter de dijk kon de rivier weer zand afzetten en direct achter de dijk ligt het kolkgat of wiel. Na de doorbraak werd een nieuwe dijk om de wiel heen gelegd. Ten zuiden van locatie Hooglandse Tiendweg 1A ligt bijvoorbeeld "De Oude Wiel".

Bovenstaande oude kaart laat de situatie in het jaar 1906 zien. De zandige akkers (wit) die de loop van de rivier de Linge volgen, onderscheiden zich van de weilanden (groen) in de komgebieden daarachter. De locatie ligt in de rode cirkel. In 1906 was nog niet veel fruitteelt.

Een studie van historische topkaarten toont bijzonder weinig veranderingen in wegenpatroon, grondgebruik, verkaveling en bewoning. De Hooglandse Tiendweg heette eerst "Watergang", vervolgens "Wetering" en pas op de kaart uit 1969 "Tiendweg". Fruitteelt manifesteert zich op de kaart uit 1936 voor het eerst, waarna het zich vanaf de jaren vijftig sterk ontwikkelde. Sinds de jaren zestig heeft de ruilverkaveling plaatsgevonden, maar de slagenverkaveling is er nog steeds. Op de kaart uit 1981 staat de weg als "Hooglandse Tiendweg" aangegeven. Kortom: het gebied rondom de locatie Hooglandse Tiendweg 1A is lange tijd onveranderd gebleven, slechts de straatnaam wijzigde, met het gevolg dat dit nu een fraai, rustiek en herkenbaar landschap is.

Een bijzondere kwaliteit is het vlak naast elkaar bestaande contrast tussen de open weidegebieden van de komgronden en de dichte, kleinschalige stroomruggen met lintbebouwing, akkerbouw en fruitteelt, boomgaarden en singels.

Zicht over de Kedichemse Polder vanuit de inrit van Hooglandse Tiendweg 1A.

Uiteraard wordt in alle bovengenoemde beleidsstukken naar instandhouding van de afleesbaarheid van het ontstaansverhaal gestreefd. De huidige kwaliteit: herkenbaarheid van de eigen cultuurgeschiedenis mag niet verloren gaan. Het Landschappelijk Inpassingsplan heeft dit dan ook als uitgangspunt.

Toelichting op het Landschappelijk Inpassingsplan

Zie bijgevoegde A3 tekening 1 : 500.

Om uitdrukking te geven aan de gewenste afleesbaarheid en herkenbaarheid kiezen we voor een erfbeplantingsconcept dat:

het besloten en kleinschalige karakter van de zandige stroomrug versterkt en daarmee ook een vergroting van het contrast met de open komgronden aan de andere zijde van de weg vormt.

Hiermee sluiten wij aan op het landschapsbeleid. Met name de visie Landschap in beeld van Giessenlanden, Leerdam en Zederik (kortweg GLZ) legt veel nadruk op de erven:

“zorgvuldige aandacht voor de ruimtelijke kwaliteit van nieuwe ontwikkelingen op de agrarische erven is wenselijk.” Niet alleen de nieuwe loods wordt middels kleur en

materiaalgebruik ingepast in de omgeving, maar ook de buitenopslag vraagt om een verzorgd uiterlijk. Het afdek materiaal is in elk geval geen opvallend landbouwplastic en oude autobanden zullen niet worden toegepast (zie Visie GLZ).

De erfbeplantingen die worden toegepast zijn streekeigen soorten, passend in het landschap. Het ligt voor de hand te kiezen voor boombeplanting, fruitboomgaard en landschappelijke hagen.

De elzenheg aan de weg is voor een deel versleten. Dit stuk wordt vervangen door een rij knotelzen. Deze rij Zwarte Els krijgt een plantafstand van vijf meter en zullen worden geknot. Zo krijgt het erf een kleinschalig en besloten karakter, maar wordt transparantie aan de wegzijde gewaarborgd, conform de Visie GLZ. Tevens zullen de knotbomen geen concurrentie met de hoge bomen even verderop aan de Hooglandse Tiendweg geven. Het stuk waar de heg ontbreekt (rondom de tuin) wordt aangevuld met beuk, aansluitend op de lange noord-zuidgerichte beukenhaag. De kersenboomgaard en hagen aan de noord-oostzijde blijven gehandhaafd, zie onderstaande foto.

Te handhaven kersenboomgaard en hagen.

Authentieke, streekeigen beplantingselementen worden op deze manier fraai afwisselend toegepast. Als extra accent zullen twee lindebomen aan de inrit zorgen voor een 'entree-effect'. De elzenhaag aan de achterzijde blijft bestaan en de meters van de huidige toegang aangevuld. Deze bedrijfsweg wordt opgeheven.

Er wordt gebruik gemaakt van de fruitbomen die er al staan.

Bestaande fruitboomgaard

Beplantingslijst

Bomen:

Zilverlinde (*Tilia tomentosa*) 2 st

Knotbomen :

Zwarte els (*Alnus glutinosa*) 10 st

Haag :

Beuk (*Fagus sylvatica*) 125 st

Els (*Alnus rubra*) 20 st

LEGENDA:

BOMEN:
2 ST ZILVERLINDE
TO ST ZWARTE ELS

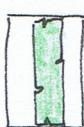
HAAG: BEUK

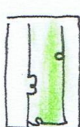
BESTAANDE BEUKEN-
HAAG

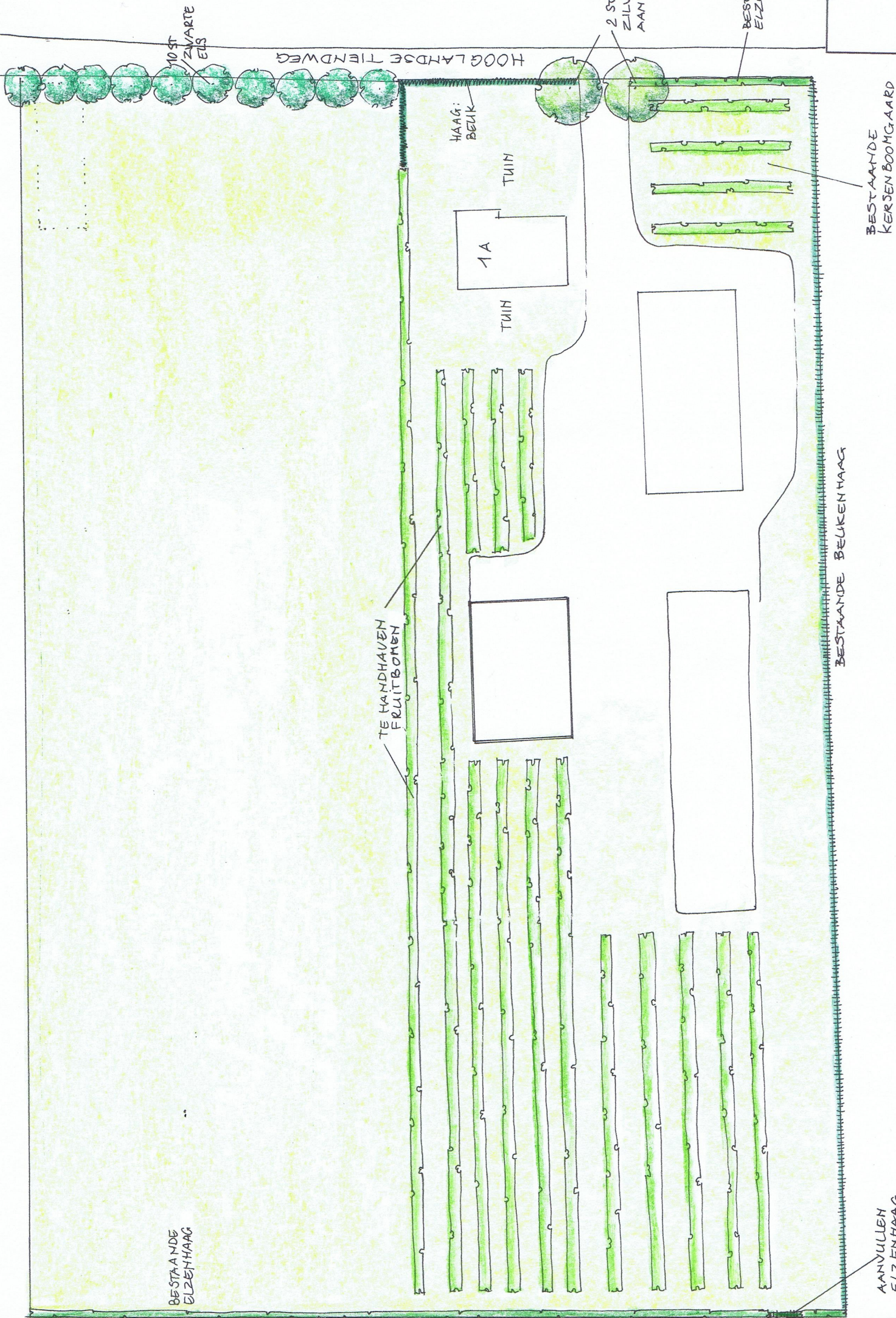
HAAG: ELS

BESTAANDE
ELZENHAAG

TE HANDHAVEN
FRUITBOOMRYEN

BESTAANDE
KERSENBOOMGAARD

BESTAANDE BEUKEN HAAG

AANVULLEN
ELZEN HAAG

BORGO

TUIN- EN LANDSCHAPSARCHITECTUUR

RIETVENSEWEG 10 ~ 5427 LR BOEREL

TEL.: 0492 32 40 74 ~ FAX: 0492 32 94 46 ~ MOB. 06 55955715

J. DEN BRAVEN
HOOG LANDSE TIENDWEG 1A
KEDICHEN
GETEKEND: J. BORGO

DATUM: NOV '14

SCHAAL: 1:500

TEK. NR.

1432